

12 RÖPIRAT.

Budapest 1887. szeptember

VII. évfolyam

XII. füzet.

M e g h í v á s .

Az antiszemita képviselő urak felkértemek, hogy a képviselőház legelső ülésének napját megelőző napon, vagyis szeptember hó 27-én délután 4 órakor tartandó pártértekezleten a klubhelyiségben (Újvilág-utca 14 sz.) megjelenni sziveskedjenek.

Az elnökség.

A szövetkezeti ügy.

Legutóbbi füzetünkben jeleztük, hogy fejtegetni fogjuk a szövetkezeti ügy felkarolásának szükségességét.

Itt azonban distinguálnunk kell. Először is ki kell emelnünk, hogy a szövetkezeti ügybe pártunk, *mint párt*, természetesen nem mehet bele, hanem csakis a pártnak egyes tagjai, mint magán-személyek, azok t. i. a kik hivatást éreznek magukban ezen ügygyei alaposan és sikeresen foglalkozni Másodsor nekünk, bevalott nyílt antiszemitáknak kétszeres óvatossággal kell élnünk, nehogy a szövetkezetekkel magunknak s velünk az antiszemitizmusnak csapdát csináljunk, a melyben a tőke fölött uralkodó zsidók bennünket kényelmesen megfoghassanak s megfojthassanak; s aztán en miniature a Bontoux sorsára jussunk. Ebből nem kérünk. S azért ha a közt kell választani, hogy vagy bele ne menjünk semmiféle pénzügyi vállalatba, vagy úgy járjunk, mint Bontoux: akkor inkább sohase legyünk valamely pénzügyi intézet igazgatói, még ha jól megfizetnének is érte.

Szerencsére azonban a szövetkezeteknek a törvény alapján lehet oly szervezetet adni, hogy azoktól a zsidókat és befolyásukat teljesen távol lehet tartani, s így e részben bizton lehet operálni. Nagyobb baj támadhat azonban onnét, hogy nehéz a szövetkezeteknek olyan szervezetet adni, a mely mellett az intézet saját lényegéből kifejlődő veszedelmek kikerültethetnek.

Azonban e részben már igen értékes tapasztalatokat szereztünk, szerencsénkre ezúttal nem a magunk, hanem a *mások kárán*. A legutóbbi évek alatt megalakult, s antiszemitikus jelszavakkal dolgozó különféle „országos” szövetkezetek szervezetének hiányai ugyanis, – a melyeken ezek előbb-utóbb elvérzeni fognak, – most már nyilvánvalók. Azon kell tehát lennünk, hogy e szervezeti hibákat alakítandó szövetkezeteinknél mellőzzük.

A most említett szövetkezetek példáján okulva tehát, mi csakis ilyképen ajánlhatjuk az új szövetkezetek szervezését:

1. Egy központi takaré- és hitelszövetkezet létesítendő Budapesten, az egész országra kiható hatáskörrel ugyan; de a vidékről csakis annyi tag gyűjtendő, hogy lehetőleg az ország minden vidékén legyenek részesei; arra azonban, hogy oly tömegesen vétessenek fel vidéki tagok, hogy fióktelepeket kelljen felállítani, – nem szabad törekedni. Ellenkezőleg a központi szövetkezetnek oda kell hatni, hogy a vidéken minél több teljesen *önálló* hitelszövetkezetek jöjjenek létre, a központi szövetkezet aegise alatt, a mely önálló szövetkezetek saját felelőségük mellett kezeljék a maguk pénzét, s pénzfölöslegüket csakis gyümölcsöztetés végett helyeznék el a központi takaré- és hitelszövetkezetnél; viszont ha a vidéki önálló szövetkezeteknek pénzre lenne szüksége, a központi szövetkezet lássa el őket azzal, bizonyos határokig nekik hitelt nyújtva.

2. A központi takaré- és hitelszövetkezetnek elvileg ki kell zárnia a fogyasztási üzlettel való foglalkozást. Mert összekeverni a hitelszövetkezetet a fogyasztási szövetkezettel, azzal a bajjal jár, hogy a szövetkezeti tagok hiteligényeinek kielégítésére hivatott pénzek árukba fektetettvén, a szövetkezeti tagok hiteligényei nem elégíttethetnek ki. De veszedelem is támadhat abból, mert a vidéki áruraktárakba kereskedősegeket kellvén behelyezni, avagy a kereskedéshez nem értő földmivesekre kellvén a raktárakat bízni, ha nem egyéb, – maga az indolentia vagy a szakértelem-hiány elégséges arra, hogy a vidéki áruraktárakba dugott pénzt a központi szövetkezet bajosan kaphassa ismét kezéhez, ha ugyan egyáltalán valamikor ismét kezéhez kaphatja. E helyett inkább a vidéki önálló szövetkezeteknek keresztény kereskedőket kellene meghívni letelepedésre, a szövetkezeti tagok kötelezvé magukat, minden bevásárlásaikat csakis a szövetkezeti keresztény kereskedőknél eszközölni.

A hol pedig a viszonyok olyanok, hogy fogyasztási egyesület felállítása nem mellőzhető, ám alakuljanak ott *önálló* fogyasztási szövetkezetek, a melyek irányában azonban a központi szövetke-

zet csakis arra vállalkoznék, hogy a fővárosban előnyös bevásárlási forrásokat ajánl nekik.

Ezek volnának az alapelvei az általunk is ajánlható takarékos és hitelszövetkezetek szervezetének.

A mi pedig a magyar földbirtok védelmét illeti, erre nézve felkérésünkre egy szakavatott ügybarát egy igen érdekes cikket írt, a melyet alább közlünk, részünkről megeléglően ezúttal megpendíteni azt az eszmét, hogy a keresztény-magyar társadalomnak tömörülni kellene arra a célra, hogy végre-valahára gát vettesék a magyar földbirtokoknak mindinkább a zsidók kezére való jutása ellen. E magasztos célt egy alakuló országos szövetkezetnek kellene kezébe venni, – a mely szövetkezet a mellett, hogy hazafias missiót teljesít, sokkal nagyobb osztalékban is lenne képes részesíteni a szövetkezet tagjait, alkalmazottait pedig sokkal jobban díjazhatná, mint bármely hitelszövetkezet, a mely az adott kölcsönökért kap 7-8%-ot, kifizet pedig a részvényeseinek 5-6-7%-ot, s marad az összes vagyonukkal, erkölcsi reputációjukkal felelős igazgatósági tagok díjazására, (a tisztviselők fizetését s általában az egész régiét is beleértve) egy-két %.

Mi tehát nem vagyunk ellenségei a szövetkezeti ügynek, sőt az eszmét hön pártoljuk; hisz látjuk különösen Németországban azon óriási lendületet, a melyet az ottani szövetkezetek a közgazdaság minden ágának adtak; de teljes garanciákat akarunk látni arra nézve, hogy azon híveink, a kik abba belevágnak, abba se vagyonukat, se becsületüket bele ne vesszék.

A hazai földvédelem kérdéséhez.

T. Képviselő Úr!

Mint telekkönyvi tisztviselő, az Alvidéken szolgáltam szakadatlanul 20 évig, ismereteim s adataim tehát ama vidék területeire nézve bőségesen megvannak.

Amit e vidékeken tapasztaltam, legfontosabb s tárgyunkhoz tartozik azon körülmény, mely szerint.

1. a német elem mind tágabb tért hódít elannyira, hogy még 30 év előtt tiszta szerb községek ma teljesen németekké lettek;

2. hogy a német földműves árverés útján szomszédos, különösen szerb lakta helységben birtokot nem vásárol, hanem azt rábízza valamely vállalkozó ügyvédre. Az ügyvéd megveszi természetesen jóval becsáron alól, tehermentesíti, s így tisztán adja el

újra a reá reflektálónak. Fizet ugyan mindkét fél átruházási illetéket, mi azonban számba nem jó, mert az ügyvéd ép úgy, mint vevő cliense méltányos, legtöbb esetben jó üzletet csináltak; – végre

3. hogy árverés útján legtöbb esetben becsáron adatik el a birtok; hogy végrehajtást szenvedőnek összes vagyona (értem egész telke házastul, kertestül, szállóstól stb.) adatik el még akkor is, ha a követelés kielégítésére 1 hold föld is elegendő lett volna, s hogy végrehajtást szenvedőnek semminemű jogai sincsenek.

Arról, hogy vannak esetek, miszerint 2-3 ezer forintos ingatlanok 1-2 frtért adatnak el, az úgynevezett hyenák üzelméről, elég csak megemlékezni, ezek s hasonló dolgok eléggé ismeretesek; felhozok azonban egy más példát, melyre még meglehetősen emlékszem.

Kis-Becskerek községében volt egy gazdának és nejének egy egész telke, hozzá való házzal, szérűskerttel stb., mintegy 10 – 12,000 frt értékben, melyre első helyen volt 3000 frt tőke $\frac{1}{2}$ évi felmondással betáblázva. Később neje elhalt, ez költségbe került s a férj a maga jutalékára újabb 500 frt kölcsönt betábláztatott. Azután, mert az illető bérlettel is foglalkozott, szinte mintegy 500 frt lett biztosíték gyanánt, s végre, mert az adót hanyagul fizette, mintegy 200 frt adóhátralék 2-3-szor betáblázva. – A biztosítékot nem tartotta tehernek, adóját sem, mert az a termésből exequáltatott; voltaképp tehát csak 3500 frttal volt adós, midőn az 1-ső helyen betáblázott hitelező a követelést felmondotta. Adós a hitelezőt biztatta, a hitelező is megnyugodni látszott, de midőn a $\frac{1}{2}$ évi felmondás letelt, hitelező az adóst beperelte s végrehajtást vezetett. – Ekkor kapaszkodott emberünk fűhöz-fához, az idő rövid volt pesti intézettől pénzt keresni, vidéki intézetek pedig a hagyaték eltárgyalása előtt szintén nem mutattak hajlandóságot, s bár a birtok testvérek közt megért 10,000 frtot, bár a követelt 3000 frt magából a házból kitelt volna, eladták potom árért összes birtokát, s az, ki tegnap még jó gazda hírében állott, ma gyermekeivel együtt koldus lett. A fölös vételárból ha szerencséje volt, tán kapott valamit, de a ki a végrehajtások menetét ismeri, kérdi – mikor? – tán 3. 5 év múlva, ha addig éhen nem halt.

Pedig az egész csekélység volt. Egy intézet, mely ez ember ügyét magáévá teszi, a zaklató hitelezőt kielégíti, követelését magára cedáltatja, a hagyatékot el tárgyal tatja, a fölös adóterheket törölteti, az emberen könnyű szerrel segít, maga az intézet pedig hasznot húz.

Szt. Tamáson Bács megyében egy német, mesterségére ács és molnár, vett egy ócska száraz malmot 900 frtéért, a malmot helyreigazította, a kötött szerződést pedig az ottani jegyzőnél hagyta átíratás végett. Míg molnárunk gondtalanul örölgött, jegyzőnk a szerződést a papírkosárban őrizte, az eladók pedig nyakra-főre csinálták az adósságot, – s a malom csakhamar árverés alá került. Szerencsére németünknek én voltam a kiküldött végrehajtó, én adtam s nevében leolvastam az asztalomra a bánatpénzt, s én ütöttem le részére 300 frtéért stb. Kétszer vette ugyan a malmot, de ha ezt elveszik tőle, ép oly földhöz ragadt koldus lesz 9 élő gyermekével, mint a fenti kis-becskerekai gazda, mert annak a föld, ennek a malom adja a keresetet.

A legtöbb végrehajtásnak ez a története; a legtöbb esetben nincs jóakarató, bizalmat gerjesztő egyén, ki – vagy intézet, mely az ily dolgokban a beavatkozást szükségesnek és érdemesnek tartaná. Azt mondják ilyenkor, a telekkönyv rász, – nem áll; rász az emberek véghetlen közönye, mely szerint ügyeiket könnyelműen, a telekkönyvi intézményt pedig semmibe veszik, hogy ügyeiket nem az arra jogosítottakra, hanem tudatlan kontárokra, bízzák.

Segíteni pedig lehet és kell is. Amire egyesek jóakarata képes, mennyire képes lenne arra egy derék talpra esett egyesület, mely az egész országot felölelheti: csak bátorság, jó akarat, tiszta szándék kell, s velünk lesznek a közvélemény, papság, főuraink s az egész ország.

Egyesüljünk egy egyesületté, melynek célja az ügyes-bajos ember telekkönyvének, hiteldolganak rendezése, tisztába hozatala, több aprólékos hitelezőtől való felszabadítása, több rendbeli adósságainak egyesítése, convertálása, olcsó tőkének kieszközlése, szóval az esetleges végrehajtástól való megszabadítása;

melynek célja, hogy az árverés alá került ingatlan illő áron adassék el, hogy az árverési hyenák távol tartassanak, s méltányos vevő hiányában az egyesület mint vevő lépjen fel;

célja legyen nagyobb birtokok, volt földesúri birtokoknak kéz alatti vásárlása is, hisz mindez tisztázva, rendezve az intézet oly hypothekáját képezheti, melyre minden perczben bármely intézet készséggel kölcsönt nyújt.

Nem hiszem, hogy felállítandó intézetünknek hamarosan heverő pénze lenne; de ha igen, célja legyen kölcsönöket is osztogatni.

Azon feltételek részletezése, melyek közt lenne az intézet felállítandó – ha szükség van reá – jelen értekezésem második

részét képezné, s ezúttal csak röviden felemlítem, hogy aláírási íveket kellene kibocsátani, annyit a mennyit. Egy részvény ára volna 25 frt, abból azonnal 10 frt, a többi pedig a következő évnegyedekben fizetendő. Beíratási stb díj nem kell, az aláíró kölcsön adja a 25 frtot három évre, s húzza az intézet hasznait, s kívánatra visszafizetendő vagy tovább tőkésítendő, a részvények pedig folyton szaporítandók. – A telekkönyvi beosztást kellene elfogadni; van 367-370 telekkönyvi hatóság, 5000 drb részvény bizonynyal nem volna sok, mi 10 frtjával 50,000 frt azonnal befolyyna, s az intézet azonnal működésbe lépne. A fióktelepek költségesek, nehézkesek, s azért azok, valamint az ügynökök is mellőzendők, helyettük működnének a telekkönyvi hatóságok székhelyén lakó ügyvédek, bizalmi férfiak honorarium mellett meghatalmazás keretében s felelősséggel. Megállapítandó lenne, hogy az intézet a végrehajtás alá került birtokot sem olcsóbban, sem drágábban, hanem a becsértékének $\frac{3}{4}$ része erejéig vásárolja. Azon szabadalom kellene, miszerint az intézet beadványai soronkívül 8 nap alatt intézendők el.

Budapest, 1887. szeptember 7.

Tisztelettel

. . . . y.

K ü l f ö l d i s z e m l e .

Ausztria.

Bécsben az antiszemita egyik árnyalata „*Keresztény-socialis egyelet*” -té alakult, s f. hó 21-én este 8 órakor Hernalsban, Elterlein casinójában nagy gyűlést tart. Ezen gyűlésre meghívtak több magyar antiszemita képviselőt is, s dr. *Komlóssy* Ferencz és *Kudlik* János meg is ígérték megjelenésüket. Képviselőinknek Bécsben megjelenése amint egyrészt jólékonnyan fog kihatni a bécsi pártmozgalom tovább fejlesztésére, úgy más részről az a választások után első akciója lesz pártunknak, a mely az elernyed magyar közönségnek megmutatja, hogy élünk és mozgunk post tot discrimina rerum. Jövő számunkban részletes tudósítást fogunk hozni a bécsi keresztény-socialis egyelet gyűlése lefolyásáról.

– Styriában és Felső-Ausztriában egy életrevaló üdvös mozgalom indult meg a keresztény ügyvédségek körében. Ugyanis ezek kérvényt adtak be a gráci, illetve felső-ausztriai ügyvédi kamarákhoz arra nézve, hogy a zsidó ügyvédségek elharapódzása elé gát vettessék. Ez ügyre vonatkozólag a következőket olvassuk a bécsi „Oesterr. Volksfreund” augusztus 28-ki számában:

„A zsidóknak az ügyvédségre bocsátása tekintetében való korlátozása iránti agitáció mind szélesebb köröket sodor magával. E tárgyban sok levelet kapunk, a mely az agitáció élénkségéről tanúskodik. A többi között egy levelező ezt írja:

„Egy zsidó lap, a „Jüdische Presse” jajveszékelve beszél meg a

felső-ausztriai ügyvédjelöltek által az ügyvédi kamaránál a zsidó jelölteknek az ügyvédi gyakorlattól való távoltartása iránt benyújtott kérényt, s egészen vigasztalhatlan a fölött, hogy 22 ügyvédjelölt között csak 3 zsidó legyen. A 7 keresztény és 1 zsidó aránya valamely foglalkozási ágban nem elég már a zsidó sajtónak. Egész Izrael az szeretne lenni. Persze Bécsben az arány egészen más. Itt már az ügyvédek *felénél több zsidó, s az összes ügyvédsegédek $\frac{4}{5}$ vésze zsidó.*

Már ekkor Oroszországban mégis csak jobb világ van. Ott elrendelték, hogy a pétervári egyetemen a hallgatóknak csak 3%-a lehet zsidó, a gyakorló ügyvédeknek pedig csak 5%-a.”

Egy iparos pedig a következő kivonatot közli a bécsi ügyvédek névsorából:

A bécsi zsidó ügyvédek közt van 2 Adler, 4 Altschul, 3 Beck, 2 Blau, 4 Frankel, 2 Goldmann, 1 Goldreich, 1 Goldenberg, 2 Kantor, 8 Kohn, 2 Kornfeld, 2 Lederer, 2 Lichtenstern, 3 Low, 4 Löwy, 4 Pick, 5 Pollak, 3 Rechen, 3 Saxl, 1 Sachs, 3 Singer, 1 Hochsinger, 3 Stern és 1 Sternlicht, 4 Wein, 2 Zucker, ezenkívül Diamant, Ehrenreich., Ehrenfest, Löwenbein, Löwenthal, Links, Mandel, Mandelbaum, Rappaport, Rosenfeld, Rosenzweig, Zins, Zweig stb. stb.

A gráci zsidó ügyvédek elvetette azt a panaszt, melyet az államügyészség a végből adott be, hogy az országos törvényeség az ottani ügyvédsegédek ismeretes kérvényének lefoglalását nem hagyta helyben.

Tehát keresztények, bátran, erélyesen és folyton előre a harcban az ügyvédségnek vészes elzsidósítása ellen!”

– Ugyancsak az „Oesterr. Volksfreund“ augusztus 18-ki száma ezt is írja:

„A Sz. István-ünnephez. (Augusztus 21.) 1860-ban Bécsben egy „magyar egylet” alakult, hamarjában 300-ra emelkedett tagjainak száma, s gyűléseit a Dürer Albert-teremben tartotta. Ezen egyletnek a mulatságai rendkívül kedélyesek s igen látogatottak voltak. Sz. István-ünnepén a magyar egylet testületileg szokott részt venni a kapuczinusok templomában tartott iszteni tiszteleten. 1875-ben néhány zsidó lépett be az egyletbe, egyik zsidó aztán maga után húzta a másikat, s a zsidó tagok száma hamarosan 60-ra emelkedett. Ekkor aztán vége lett minden kedélyességnek. Az egyik kereszténynek a zsidók egy gyűrűt, a másikat egy óraláncot, a harmadiknak egy órát stb. kínálgattak megvételre. Még visszatartóbb volt azonban a zsidók magaviselete, ha szónokokul léptek fel s az ázsiai schacherozók mint magyarok hadonáztak s beszédjeiket például így kezdték: „Őseink a hős Árpád, Hunyady, Zrínyi stb., a kik a tatárokat és a törököket megverték és kiszorították” stb.; szóval, a keresztények a zsidó üzelmet nem tűrheték tovább, s egyik a másik után kilépett az egyletből. Az utóbbi években a kapuczinus templomban az isteni tiszteleten a magyar egylet részéről már csak zsidók jelentek meg, két év óta pedig a magyar egylet teljesen szétmállott. Ugyan mi lesz egyszer az elzsidósodott Magyarországgal?”

Az antiszemitizmusnak Ausztriában való előhaladásáról a „Deutsche Wacht” ezt írja: Még rövid idővel ezelőtt a zsidó sajtó ujjongott az antiszemitizmusnak Ausztriában való (állítólagos) hanyatlása fölött. Úgy látszik erre a reformegyletnek szibbadtsága és némely vezérfiainak egymással való veszekedése, a mely hála isten remélhetőleg most

már mindenkorra megszűnt, adhatott a zsidó sajtónak okot. De a zsidó sajtó korán ujjongott. Az antiszemita időközben decentralizálták magukat s mintegy csapásra Bécs egy formális gyűrével lón körülvéve, a mely vasgyűrűt dr. *Pattai* kovácsolta szilárdul össze.

Hogy a VI. kerületben valamennyi mandátum az antiszemita kezében van, hogy a III. kerületben az idén Vetter Kornél a második választó testületből, az értelmiség szavazataiból már 500-at tudott magának megnyernie, – míg a harmadik választó testület mandátumai immár az antiszemita demokrata pártnak a kezeiben vannak, – hogy a IX. kerületben a kardtól irtózó Vrabetz reichsrathi képviselőnek a mandátuma az antiszemita részére már biztosítva van, és hogy az V. kerület reichsrathi képviselője dr. *Lueger* már nyíltan az antiszemita párt-hoz csatlakozott, – mindez a mindinkább megerősödő „német politikai kerületi egyletek”-nek a kizárólagos érdemük, a mely egyletek ügyeinek a szála dr. *Pattai* kezeibe futnak össze.

Csak most vették aztán észre a zsidók a szerencsésen megváltoztatott harcmodornak az erejét s ők is hasonlóan cselekedtek. Nem kímélnék semmi áldozatot, magukhoz csalogatták a socialista vezetőket, a kik közül némelyek már a hűvösön is ültek, de nem politikai működésük miatt Ezeket aztán gyűléseinkbe küldték, hogy azokat minden módon zavarják. E mellett kultiválták az antiszemita vezérférfiak rágalmasát is, jól tudva, hogy a hazudozásnál mindig megmarad valami. Scharf zsidónak az indítványára az Alliance Israelite ez idei közgyűlésén elhatározták egy *titkos bizottságot* választani, a melynek feladata *az antiszemita vezérférfiakat minden úton-módon támadni, s ha lehetséges, őket üzletükben és állásukban megsemmisíteni.* Többen ezek közül már panaszkodnak is e miatt.

— Csehországból írják a „Deutsche Volksschrift”-nak: (Bilin.) „Az antiszemitikus mozgalom roppant haladásokat tesz. A lakosság minden köreiből, sőt még valamennyi politikai pártból is, hacsak ezek a zsidó lapok által nem a „Neue Freie Presse” vizébe eveznek, érvényesül az a jelenség. Minap a bécsi német *tornaegylet* tisztította meg magát a zsidóktól; most már a *tanítók* köreiből is mozogni kezdenek, a nemzeti *tanuló ifjúság* már régóta a mi álláspontunkon áll, legújabbban pedig a stájerországi és felső-ausztriai *ügyvéd-jelöltek* foglaltak állást a zsidók ellen, az ügyvédi kamarához intézett beadványukban testületük elzsidósítása ellen nyilatkozván. Ez a beadvány eleinte ugyan konfiskálva lett, de a törvényszék felmentette a konfiskálás alól. Igen érdekes az a tény, hogy a főcési kikeresztelkedett zsidó tornászok, a derék Kieszling által tőlük a bécsi német tornaegyletből való kieroszakolt kilépésük miatt az érsekhez folyamodást adtak be, a melyben e miatt panaszt emeltek. A Kremsben tartott tornaünnepélyen is egész határozottan kikelt Kieszling a zsidó tornászok ellen.

— Bécsben nemrég halt el, – miként a Bloch-főle „Jüdische Wochenschrift” írja, – egy zsidó, a ki mint vagyontalan kezdő, húsz év alatt nem kevesebb, mint száz házat kerített birtokába. – A „Der Israelit” című újság is meglepéssel regisztrálja ezt és más hasonló jelenségeket s hozzáteszi, hogy a viszonyoknak ilyen továbbfejlődése mellett, Galicziában már tíz év múlva semmiféle birtok nem lesz a keresztények kezében, mert már ma is 80 százaléka a vagyonnak a zsidóké.

Németország.

Dr. *Bucket Otto* német birodalmi gyűlési antiszemita képviselő a Hessenben levő *Marburg* városába f. é. augusztus 14-re egy nagy antiszemita népgyűlést hívott egybe, a melyre *Schönerer György* lovag, osztrák birodalmi gyűlési képviselő is megjelent.

Ezen az osztrák és német antiszemiták közérdeklődésétől kísért gyűlés lefolyását a „Reichs-Herold” 29-ik száma után röviden a következőkben ismertetjük:

Szombaton, augusztus 13-ikán délután 3 órakor érkezett meg *Marburgba* tisztelt vendégünk *Schönerer György* lovag *Rosenau* kastélyból, *Lipcsén* és *Kasselen* át. Ugyanezen nap este számos marburgi párthíveink kirándulást tettek *Ockershausenba*. Vendégünk megérkeztenek a hírére számos elvtársunk gyűlt össze *Prediger* vendéglőjének a termében. Az elvtársak üdvözlése s egy órai ott időzés után, vendégünknek egy pompás, velős beszéde után *Marburgba* visszamentünk. Másnap délután volt a, *Marburg* mellett levő *Marbach* fürdőbeli *Matthäi* vendéglőnek koszorúkkal, virágfüzérékkel és zászlókkal felékitett kertjében a nagy népgyűlés, a melyen több ezer ember volt jelen. Dr. *Böckel* és vendége ujongással lőnek fogadva. Dr. *Böckel* mint elnök bemutatta *Schönerer* lovag urat az egybegyűlteknél, és felhívta őket, a nemzeti antiszemitizmus fáradszatórtalan és rettenthetlen előharczosának háromszoros Éljent kiáltani. A felhívás lelkesült helyeslésre talált. Dr. *Böckel* erre közölte az egybegyűltekekkel, hogy a gyűléshez Ausztria és Németország minden tájáról több mint száz távsürgöny érkezett. Dr. *Böckel* erre felolvasta ezen sürgönyöket, gyakori helyeslés között.

Hogy fogalmunk legyen azon érdeklődésről, a melylyel Ausztriában és Németországban ezen gyűlés iránt viseltettek, a mi kétségtelen bizonyítéka az antiszemitikus mozgalom intenzivitásának, adjuk itt azon városok és helységek névsorát, a honnét üdvözlő sürgönyök beérkeztek. Beérkezett *Alsó-Ausztriából* a következő helyekről: *Krems* (4 sürgöny), *Allensteig*, *Tulln*, *Baden*, *Edlacht*, *Zwettl* (3 sürgöny), *Bécs* (9 sürgöny), *Rosenau* kastély (3 sürgöny), *Heidenreichstein*, *Leobersdorf*, *Gemünd* (4 sürgöny), *Stockerau*, *Gfoel*, [*Grosspertholz*, *Gross-Sieghardts*, *Neunkirchen*, *Waidhofen an der Thaya* (2 sürgöny), *Nussdorf*, *Rodaue*, *Floridsdorf* (2 sürgöny), *Weidling*, *Diirnkrut*, *Hernals*, *Bécsújhely*, *Payrbach*, *Weipert*, *Weitra* és *Kirchbergből*.

Felső-Ausztriából: *Linz* (3 sürgöny), *Braunau*, *Efferding*, *Ishl* és *Ennsből*.

Salzburgból: *Salzburg* (3 sürgöny), *Lofer* és *Seekirchenből*.

Stájerországból: *Mura* melletti *Brück*, *Mürzzuschlag*, *Ehrenhausen*, *Gráczból* (2 sürgöny), *Spielfeld* és *Ciliiből*.

Karinthiából: *Klagenfurt* és *Wolfsbergből*.

Csehországból: Nyugati Csehországból és a következő városokból: *Weipert*, *Eger* (3 sürgöny) *Karden*, *Asch* (2 sürgöny) *Fischern*, *Reichenberg* (3 sürgöny), *Bilin*, *Grundgeorgenthal*, *Teplitz*, *Karlsbad* (2 sürgöny), *Lobositz*, *Kleinpriesen* és *Königswartból*.

Morvaországból: *Orlau* és *Brünnből*.

Sziléziából: *Wiese* és *Troppauból*.

A német birodalomból: *Boroszló*, *Fürstenwalde*, *Berlin* (3 sürgöny), *Reutlingen*, *Taucha*, *Drezda*, *Stettin*, *Rostock* és *Gelnhausenből*.

A küldött sürgönyök számából Ítéelve, fogalmunk lehet azon nagy lelkesedésről, a melylyel a közönség, különösen az osztrák-német tartományokban az antiszemitizmus iránt viseltetik. Terünk nem engedi, hogy ezen, a „*Deutscher Reichsherold*”-ban közzétett lelkesült sürgönynyilatkozatokat itt közölhessük,

A sürgönyök felolvasása után *Schönerer* lovag két óra hosszat tartó kitérő beszédet mondott, a mely gyakori éljenzés és helyeslésektől volt kísérve, beszédéből kiemeljük itt a következő pontokat:

„Ausztriában a német-nemzeti pártiaknak jelenleg 5 képviselőjük van a birodalmi tanácsban, a kik minden tárgyalásban derekasan résztvesznek, a társadalmi reform munkáján törvényjavaslatokkal működnek, sajnos azonban, az ellenfelek túlhatalma mellett nem mindig sikerrel. Nagyonfontosságú volt a német-nemzeti pártiak részéről beterveztett antiszemita törvényjavaslat, a mely az északamerikai egyesült államokban beterveztett antichinai törvényjavaslat mintájára, idegen zsidóknak Ausztriába való bevándorlását czélozta eltiltani. Sajnos, a törvényjavaslat az osztrák birodalmi tanácsban csak 19 tag által lön támogatva, s így a törvényjavaslat megbukott. A német-nemzeti mozgalom Ausztriában előhaladásban van, még maguk a zsidólapok se tagadhatják ezt többé. A németiségnek leggonoszabb ellensége Ausztriában a szemérmetlen zsidó sajtó, a mely hallgatási pénzeket vesz el, és a zsidónak minden gyalázatos tettét agyonhallgatja. Sajnos, a zsidó sajtó Ausztriában még mindenható. A küzdelem ezzel a gyalázatos sajtóval a fő feladatuk a német nemzeti pártiaknak Ausztriában, a kik nem fognak tágítani s ingadozni, mint a németiségnek zászlóvivői a szemitaság ellen.

Meleg szavakkal hívta fel szónok a jelenvoltakat, hogy a szemitaság korrupciója elleni harcban soha se lankadjanak el, és a kivívott sikerekből soha egy talpalatnyit se engedjenek; a német-nemzetiek Ausztriában feszültséggel és érdeklődéssel fogják kísérni a hesseni antiszemita haladásait.

Ujongó lelkesültség és éljenzés közepette fejezte be *Schönerer* lovag, két órán át tartott beszédét.

Erre dr. Böckel köszönetet mondott az ünnepelt vendégnek a gyűlés nevében és kérte őt, hogy vigye meg az osztrák elvtársaknak legmelegebb üdvözlését

A gyűlésen jelen volt a kasseli antiszemita küldöttsége is, továbbá elvbarátok Mainzból, Sontinból, Homburgból, Gemündenből, Stuttgartból és Stettinből.

Erre aztán lakoma következett, a melyen lelkesült tüzes felköszöntőkben természetesen nem volt hiány.

Másnap reggel *Schönerer* lovag elhagyta Marburgot, hogy Frankfurton át hazájába visszatérjen.

– Dr. *Böckel* Otto, a német antiszemita ez idő szerinti feje ropant agitációt fejt ki Hessenben és Westfáliában. Augusztus 21-én Allendorfban tartott 1200 ember jelenlétében beszédet Augusztus 28-án Dr. Böckel Gelsenkirchenben volt, s ott kivülről *Kayser* Ferencz a „Westfál. Reform” szerkesztője és Dr. *König* Wittenből szinte tartottak beszédet. Dr. Böckel megvilágította a zsidóság túlhatalmát, s a zsidó nagy finansziá hatalmának növekedését Franciaországban, Ausztriában és Németországban is. Felhívta a jelenvoltakat, hogy gyakoroljanak gy-

korlati antiszemitizmust, ne vásároljanak zsidóknál, hanem csak németeknél, és támogassák az antiszemita sajtót.

Dr. Böckel, augusztus 29-én Castropban, aug. 30 kán Dortmundban, szeptember 3-ikán Buerben, szept. 5-ikén Königssteeleben, szept. 5-ikén Lütgen-Dortmundban, szept. 6-kán Bochumban, szept. 7-ikén Essenben és szept. 8-ikán Wittenben beszélt. Szept. 11-ikén pedig Lollarban tartott népgyűlést, a mely népgyűlések mind igen látogatottak s a hangulat azokon kitűnő volt.

A német antiszemiták tehát, amint látjuk, lankadatlanul működnek.

– *Egy új német uzoratorvény.* A „Badische Landeszeitung” írja: „Berlini tanárkörökből az a hír jön, hogy egy új uzoratorvény van legközelebb kilátásban. Az ismert nemzetgazdászati tanár dr. *Schmoller*, Berlinben ez idei nyári felolvasásait erre vonatkozó megjegyzésekkel fejezte be, a melyekből kivehető volt, hogy ez az új uzoratorvény főleg a falusi uzoráskodás ellen lesz intézve. Remélhetőleg ezen szerfölött kívánatos törvénynek a rendelkezései nemcsak a pénzkölcsönző és a földmivesnek az érintkezésére fognak kiterjedni. Ha ez a legtöbbszörre a világosságot kerülő érintkezés, a mely majdnem kizárólag töméntelen gazdasági és emberi nyomort von maga után, egy szigorú engedélyezési rendszer, szorgos rendőri felügyelet és kérlelhetlen törvényes büntetés által sújtatik, – úgy kilátás van reá, hogy, ha az uzorának nem is absolut elnyomása, de mégis lényeges megszorítása éretik el általa. Ezzel karöltve természetesen a *mezőgazdasági hitelszövetkezetek* lehető terjesztésének kellene járnia. E sorok célja figyelmeztetni arra, hogy az új uzoratorvényből nem szabadna kimaradni azon büntető és nehezítő határozmányoknak sem, a melyek a falukon nem is sejtett terjedelemben üzött marhával való uzsora ellen irányulnának. A marhával uzoráskodó biztosítva van a törvény elől, mert a marhával való üzletből 100–200 százalék hasznot is kap, a nélkül, hogy az uzoratorvény sújtaná. A szegényebb gazdák pedig egy darab marhának a megszerzésénél az ezzel uzoráskodókra vannak utalva, mert nekik, hasonló csábító feltételek mellett és olyan látszólag könnyű feltételek alatt senki se ad el marhát. Azért az új uzoratorvénynek egész határozott intézkedéseket kellene magában foglalnia arra nézve, hogy mely vételi és fizetési feltételek alatt történhetnek az ilyen vételek. Az ilyen határozmányoknak elszigetelt kijátszásai természetesen nem lesznek megakadályozhatók, mindazonáltal általában szegény mezőgazdasági munkásaink hajmeresztő kiszivattyúzása elé hathatós gát fog vettetni. A pénzsorsora mellett meg nem kell feledkezni a marhával való uzoráról! Az utóbbi előttünk majdnem még gonoszabbnak és veszélyesebbnek tűnik fel, mint a pénzsorsora

Franciaország.

Hogy mennyire nagy ideje volt Franciaországban *Drumont* és társai fellépésének, mert a zsidóság ott már azon a ponton volt, sőt jelenleg is van, hogy minden hatalmat magához ragadjon, eklatánsán bizonyítja az „*Osservatore romano*”-nak, egy a berlini „*Staatsbürger-Zeitung*” által átvett párisi tudósítása a zsidó veszedelemnek Franciaországban való elharapódzásáról.

„Jelenleg – így ír az „*Osservatore romano*” párisi levelezője, – Paris egyike Európa legelzsidósodottabb fővárosainak. Több mint három-

ötödrésze az összes párisi nagykereskedelemnek köztudomásúlag izraeliták kezében van. Valamennyi banknak, élükön a Banque de France-szal, zsidó igazgatóik vannak és kizárólag izraeliták által kormányoztatnak. Az ismeretes, az egész világra kiható öltönymagazinok: Louvre, Au Printemps, Au bon marché zsidó társulatoknak a tulajdonai, a melyek most azt tervezik, hogy ilyenmü intézeteket a külföldön, különösen Berlinben és Bécsben is berendeznek. A párisi ministeriumok hemzsegnek a zsidóktól, a kik ott a legbefolyásosabb és a legjövődolgozóbb állásokban vannak. A pénzügyministeriumban 4 decernens ül egy zsidó főtitkár mellett, s valamennyien bejárnak Rothschild Alfonzhoz, a kinek állásukat köszönik. Ez a börzebáró az ilyen ismeretéseket a lehető legjobb tudja gyümölcösöztetni. Leginkább dominál a zsidó elem a Quai d'Orsay-n, a hol Izrael mint a magas diplomácia kétségtelen vezetője dominál. Rothschild részére itt pompás alkalmak is nyílnak, ezen összeköttetéseket mindenféle baisse- és hausse-spekulációra értékesíteni. Tény az, hogy ő a legfontosabb diplomáciai sürgönyök tartalmát, a melyek ott a szélrózsa minden irányából összefutnak, mindig szintoly gyorsan megtudja, mint a vezető miniszter, mindig gyorsabban pedig, mint Grévy úr. *Rothschild úr Franciaországnak a valódi királya.* Ő határoz a köztársaság ügyeiben, és jaj annak a miniszternek, a ki souverain hatalmának ellenszegül. Parisban városszerte ismeretes dolog, hogy Rothschild magas állású diplomáciai hivatalnokokat letesz és hivatalokba betesz, a szerint, a mint messzeágazó érdekei kívánják. A viszonyok szintolyanok a hadseregnél, mint a kormánynál, mert a hadseregben is a zsidóelem dominál. (Akkor biztosan el is veszi a revanche-háborút Franciaország Németország ellen, ha eszébe jutna azt megindítani. – Szerk.) A táborokban jelenleg 16 zsidó ezredes van, számos tábornok szemita, köztük a párisi hadparancsnok és generalissimus (!) in spe *Saussier* (See) A párisi városi tanácsban 12 telivér zsidó ül. A sajtóval szinte fölötté korhadatul áll a dolog, az szöröstül-böröstül a börzenek a békőiben van. Rothschild például a Figarónak, a Gaulois-nak, République Française-nak és az Intransigeant-nak a legtöbb részvényeit bírja. Barátja *Herz* Cornél főrészvényese a Pays-nak és a Mot d'Ordre-nak. Még néhány katolikusként tartott lap se tudta magát a zsidó befolyás alól kivonni, mert részvényeinek nagy részét a nagy bankintézetek összevásárolták. (Az igaz, hogy gyönyörű állapotok! Minden épen úgy, mint nálunk. – Szerk.)

– Hírlik, hogy az „Alliance Israélite universelle” indítványára Parisba legközelebb egy rabinus kongresszus fog összehivatni, a melyen Európa rabinusai, sőt még a tengerentúli rabinusok is részt vesznek. Ezen a kongresszuson a zsidóság életérdekei beható tanácskozás alá vétetnek. Első sorban pedig utak és módok fognak kerestetni arra nézve, mi módon lehetne a *mindinkább terjedő antiszemitizmus elé* áttörhetlen gátakat emelni. Az angol zsidók megirigylették a francia zsidóktól a dicsőséget, azt kívánva, hogy az egyetemes rabinus kongresszus ne Parisban, hanem Londonban tartassék. – Amint ezen kongresszus-tervből is láthatjuk, az európai antiszemitizmusnak szerencsésen si került a sakterdarazsfészket alaposan felverni; mert csak úgy dönögnek a zsidó darazsak az egész világon. Semmi csüggedés tehát részünkről, antiszemiták részéről!

– Augusztus hó folyamán meglátogatta hazánkat egyik előkelő francia elvbarátunk s kiváló francia író *De Beugny d'Hagerue* gróf. Budapestre érkezve, legelsőben is e füzetek szerkesztőjét kereste fel, a kinek átadta *Drumont* Ede ajánló levelét. De Beugny d'Hagerue gróf a magyarországi viszonyokat antiszemitikus szempontból tanulmányozni jött hozzánk, a mely tanulmányait egy új regényében fogja értékesíteni. Istóczy Győző társaságában meglátogatta a „Keresztény Magyarország”, „Magyar Állam” és „Függetlenség” szerkesztősegeit is. A vidéken meglátogatta Debreczent, Kolozsvárt, B. Füredet, Veszprémet és Szombat-helyt, a honnét Bécsen át visszautazott hazájába. Francia vendégünk kijelentette, hogy igen kellemes benyomásokat nyert a magyar népről, s kedves emlékekkel tér vissza hazájába.

Olaszország.

A Maruggféle Sul Khan-Aruch fordítás a zsidókat még mindig nem hagyja aludni. A „Jüdische Presse” római tudósítója ismét ijedségi kitörésekben szenved, a mikor így ír:

Mindinkább nyilvánvaló dologgá válik, mennyire igazam volt, mikor már ezelőtt egy hónappal azt írtam, hogy az Alpeseken túl – Bécsben és Lipcsében – egy antiszemita bizottság létezik, a mely a külföldi sajtót mindenféle ravaszul szerkesztett történetekkel bombázza, a melyekben a Maruggféle Sul Khan-Aruch fordítás mellett a legutálatosabb módon csinálják a reklámot. Ilyen s hasonló módokon iparkodnak a kérdéses fordítás mellett hangulatot teremteni. Így aztán érthető az is, hogy egyidejűleg miért támogatják azt oly határozottan a berlini „Reichsbote” és a római „Osservatore”. – A vatikáni sajtónak egy része továbbra is foglalkozik az úgynevezett zsidókérdéssel, a mely alapjában véve, nem létezik (!). Az „Osservatore romano” nagyon belebolondult a Sul Khan-Aruchba, mert egy legújabb bécsi levelében azt törekszik bebizonyítani, hogy ennek a fordítása minden áron kell hogy létrejöjjön, hogy – halljátok és bámuljátok! – a népek végre valahára belássák, hogy ezzel az égető kérdéssel foglalkozni kell. Az illető levélíró (nyilván Schönerer urnak valamelyik tanítványa.) azt kívánja, hogy e czélból ama hírhedt heccz-czikknek a német kiadása is megjelenjék, a mely czikknek őv óta a „Civita cattolica”-ban megjelentek. Azokban ugyanis a meséknek egész gyűjteménye van összehordva annak a bebizonyítására, hogy a zsidók minden időben, a hajdankorban és a középkorban is arra törekedtek volna, hogy a keresztényeket minden áron és minden rendelkezésükre álló eszközökkel elnyomják.”

Így a „Jüdische Presse”, a melynek jeremiádjából azt az öröndetes tényt látjuk, hogy a szentatya közvetlen környezetében mindinkább érik az az eszme, hogy a katolika egyház központi főkormányzatára nézve elérkezett az idő, hogy a keresztény népeket sanyargató elhatalmasodott zsidóságnak hadat izenjenek.

Spanyolország.

Az utóbbi időben a lapok sokat foglalkoztak azzal a tervvel, hogy Spanyolországba a zsidók visszatelepítenek, hogy ez által a spanyol közélet és vér „felfrissíttessék”. E terv spanyol zsidó ivadékoktól származik, a kik keresztény voltak mellett ma is csak oly fanatikus zsidók, mint voltak őseik, a kik az inquisitiótól való félelmükben s hogy Spa-

nyolcszázadot elhagyniuk ne kellessék, századok előtt felvették a keresztény vallást. Hogy a zsidók Spanyolországba való visszatelepítésének a terve minő csúfos kudarcot vallott, arról a „Kölnische Zeitung” ekép ír:

„Az a kísérlet, hogy a zsidók Spanyolországba visszavitessenek, meghiúsultnak tekinthető. Az ott nemrég a zsidóbevándorlás előmozdítására alakult társulat elnöke, tapasztalatait nemsokára egy német, spanyol és francia nyelven szerkesztett iratban fogja közzétenni, a mely előreláthatólag zsidó körökben élénk izgalmat és ellenmondásokat fog előidézni, mert a szédelgéseknek egész sorozatát fogja felfedezni. Mint eredményét ama mozgalomnak, a mely a Cortesben és a sajtóban oly élénk visszhangot keltett, feljegyezhetjük, hogy a zsidókért rajongó illető spanyolok az egy pár bevándorlott zsidóval jóllaktak és mindent mozgásba hoznak, csak-hogy a 12-15 bevándorlott zsidót ismét kituszkolják az országból. Azok a zsidók t. i., akik rá engedték beszéltetni magukat a Spanyolországba jövetelre, Orosz-Lengyelországból való szegény emberek voltak, a kiknek se pénzük, se a legkisebb nyelvismeretük nem volt. A spanyolok az oroszul és rossz németül beszélő zsidókkal semmire se mentek. Minekutánna heteken át csavarogtak az utczákon, a vukliikat és kaftánjaikat megbámuló s őket gúnyoló utczai nép között, végre sikerült Sieber Keresztély, Csehországból való tájfestőnek, kiterjedt összeköttetései folytán, az atyafiakat Oranba Afrikába expediáltatni, a hol hitrokonokat és segélyt találhatnak

Oroszország.

Oroszországban nehéz idők kezdenek járnai a zsidóságra. Még ezelőtt csak néhány évvel azt hitte a zsidóság, hogy, miután Közép- és Nyugat-Európában minden ellentállást legyőzött, Oroszországban is sikerül neki a jeget megtörni. S íme a közép- és nyugat-európai antiszemitizmus behatása alatt Oroszország oly hatalmas akcióra készül ezen nemzetközi rablóbanda ellen, a mely döntő befolyásul lehet sorsára egész Európában. A lefolyt hónapról csupa erélyes rendszabályokról referálhatunk, a melyeket az orosz kormány az ottani zsidóság ellen foganatba vett. E rendszabályok a következők:

Az orosz közoktatásügyi minister rendeletet bocsátott ki az iskolai hatóságokhoz, mely ezeket utasítja, hogy a tanulók beiratásánál a jövő iskolaévtől kezdve ügyeljenek rá, hogy a zsidó tanulók száma a középiskolákban a határvidéken az összes tanulók 10 százalékát, e vidékeken kívül 5 százalékát s Pétervárt és Moszkvában 3 százalékát ne mülja felül.

— Varsóból írják a berlini „Post”-nak: A szigorú rendszabályok külföldi zsidók ellen, a kik Lengyelországban kereskedést űznek, szaporodnak, így a pénzügyministerium rendeletére a nekik ez ideig a birodalmi bank varsói fiókjánál engedélyezett hitel fel lett mondva, daczára annak, hogy megengedtetett nekik, üzletüket jövő évi január 1-ig folytathatni és ők ezért fizettek, s daczára annak, hogy a bank bizottsága őket teljesen hitelképeseknek jelentette ki, még olyan váltóik leszámítását is megtagadják, a melyek csak néhány hétre szólnak.

— Mint a „Berliner Tagblatt”-nak távirják, az orosz birodalmi tanács egy tervezetet dolgozott ki *a zsidóknak a lengyel királyságban való megkorlátolása tárgyában*. A tervezet szerint a zsidók az ingatlanok birtokára, mesterségek gyakorlására, valamint a kereskedésre nézve kizá-

rólág Lengyelország városaira és mezővárosaira lesznek szorítva. A falvakban a zsidók mindezen foglalkozásoktól eltiltatnak. A falukon élő zsidók kötelezettek birtokukat keresztény földműves gazdáknak eladni; csakis azon zsidók képeznek kivételt, a kik legalább 600 hold földdel bírnak, továbbá a gyárosok, fakereskedők, bizonyos gyárak és iparágak részvényesei és részesei. Állítólag mindezen határozmányok a legélesebben vannak formulázva, hogy a törvénykijátszásoknak eleje vétessék. Például csak azon zsidógyárak lesznek megengedve, a melyek gőzerővel és legalább 16 munkással dolgoznak. A törvény különösen a kisipar üzését vette szemügyre. A városokon és mezővárosokon kívül a zsidók csakis a kormányzósági hatóságnak különös engedélye és 5000 rubel biztosíték letétele mellett bérelhetnek ingatlanokat gyártelep-felállítás céljából, a mi mellett kötelezettek, legkésőbb két év alatt a gyárat felállítani, ellenkező esetben az engedély és a biztosíték elvész. Az orosz antiszemita lapok örömjongással fogadják e tervezetet.

Helyreigazításul.

Véletlenül kezembe akadt ma a „Vasmegyei Lapok” f. é. augusztus 7-ki száma, a melyből látom, hogy Bozzay Imre úr, mint „a rumi kerület szabadelvű pártjának elnöke”, az idén ki tudja már hányadik nyilatkozványát közli ellenem.

Bozzay úrnak, valamint a választás előtt irt zsidóbarát czikkeivel nem törődtem semmit, a mélyekben a többi között például megírta azt is, hogy az én bukásom a rumi kerületben „bizonyos”, – úgy ezen legújabb nyilatkozványával se törödném, ha abban ama famózus baltavári árverés históriáját tudva el nem ferdíténé.

Válaszom tehát e pontra a következő:

Hogy ön t. Bozzay úr nem jártas a törvénytudományban, azon Vasmegyében senki se csudálkozik. de nem is veheti öntől rossz néven, mert a „gutaházi egyetemen” bizony az ember nem képezheti ki magát jogászszá. Azért, mielőtt ön jogi dolgokba belekotnyeleskednék, jó lesz előbb Szombathelyen, jogi sugalmazójának véleményét mindig kikérnie, a mely szombathelyi jogi sugalmazója viszont (a ki úgy látszik a t. „pártelnök” úr nyilatkozványait is fogalmazza, ő maga t. i. a politikai és jogi teoriákat a „gutaházi egyetemen” természetesen el nem sajátíthatván,) mond, a mely szombathelyi jogi sugalmazója viszont, ha nincs tájékozva a 14–17 év előtti ügyek mibenlétéről (lévén ő az időben tán még normális iskolás gyerek,) igen könnyen betekintést szerezhet a baltavári árverési ügynek a mibenlétéről ott helyben, a szombathelyi kir. törvényszék irattárában.

És ha ön t. Bozzay úr vagy szombathelyi jogi és politikai sugalmazója, avagy mindketten betekintettek ama poros aktákba, azokból a következő *tényekről* fognak önök meggyőződést szerezhetni:

1) hogy én a baltavári árverésen mint kiküldött bíró nem követtem el „szabálytalan eljárást”, s nem „fogadtam el meghatalmazottképen oly embert, a kinek meghatalmazó okirata sem volt,

– hanem a perrendszerűleg is beigazolt tény az, hogy Martonfalvy (Mattersdorfer) Lajos, a kit én nem ismertem, de ha egyszer a bálnapénzt letette, nem is állott jogomban útlevelét avagy születési bizonyítványát előkövetelni, mert *ekkor* követtem volna el „szabálytalan eljárást” – mondom, a perrendszerűleg is beigazolva levő tény az, hogy Martonfalvy Lajos, atyjának a távollevő Martonfalvy Sándornak a nevét előttem a maga saját nevének hazudva, Martonfalvy Sándor néven mint a saját nevén, saját javára árverezett, nem pedig mint atyjának a meghatalmazottja;

2) hogy Martonfalvy Lajos ezen, rajtam, az árverést teljesített törvényszéki bírón elkövetett csalásáért úgy a szombathelyi kir. törvényszék, mint a kir. Caria által csalás miatt el is ítéltetett, az összes károk megtérítésében elmarasztaltott, s a reá kiszabott egy évi börtönbüntetést tényleg ki is állotta.

De ezeken kívül még *más egyéb* dolgokat is ki fog ön t. Bozzay úr és szombathelyi sugalmazója a poros aktákból olvashatni, illetve hozzájuk közel álló szombathelyi és budapesti uraktól is megtudhatni. Megtudhatják t. i. azt is, hogy önöktől nem igen távol álló bizonyos urak – a kiknek a kezei Budapestre is elérnek, – minden követ megmozdítottak: négy hosszú éven át, hogy per fas et nefas a csaló zsidó Martonfalvy Lajos helyett, én a megcsalt bíró igyam meg a meghíúsított baltavári licitáció levét, s e miatt, igaza van önnek t. Bozzay úr, nekem „kellemetlenségeim voltak”, sőt többet mondok, még unokáim is megsínylik ama bizonyos, önökhöz közel álló uraknak ez ügyben viselt dolgait. S azért arról is biztosíthatom önt, t. Bozzay úr, s vele együtt szombathelyi jogi és politikai sugalmazóját, hogy, ha önök jönnek látják ezt a dolgot továbbra is piszkálni, – *nem* én leszek az, a kinek majd ez a dolog „bűdös” lesz.

S hogy azon, önhöz t. Bozzay úr közel álló bizonyos uraknak, minden igyekezetük mellett sem sikerült engem a zsidók érdekében elmártani, engem tönkre tenni, – *ez* fáj önnek s vele együtt az illető többi önhöz közelálló uraknak.

Valahányszor a baltavári ügyből kifolyólag ellenem támadott „családi” fenekedésnek immár 17 hosszú éven át mind újabb és újabb jelenségeit látom feltűnedezni, mindannyiszor eszembe jutnak az emberi természet ismerők egyik legnagyobbikának Shakespeare-nek ezen szavai:

„Forgiveness to the injured does belong,
But they never forget, who have done te wrong.”

Mivel a „gutaházi egyetemen” tudvalevőleg az angol nyelv nem köteles tantárgy, megmagyarázom önnek t. Bozzay úr és szombathelyi sugalmazójának Shakespeare ezen szavainak az értelmét. Azt mondja t. i. e szavakban Shakespeare, hogy: „A megbocsátás a megsértettet illeti, de azok nem felednek soha, a kik a sérelmet elkövették.”

Máskor tehát kevesebb „dilettantizmussal”, hanem ellenkezőleg több alaposággal, főleg pedig több körültekintéssel t. Bozzay

úr, nehogy az önnek „ütései” olyanoknak fájjanak, a kiket ütni akarni önnek esze ágában sem volt.

Budapest, 1887. augusztus 31.

Istóczy Győző
 rumi kerületi képviselő,
 de nem a Bozzay Imre úr kegyelméből.

In hoc signo vinces!

Az antiszemitizmusnak immáron 12 éves küzdelme a legutóbbi választásokon részleges vereséggel végződött, s kitűnt szemmel láthatóan, hogy a zsidó tökehatalomnak nem is kerül valami nagy megerőltetésébe olyan képviselőházat hozni össze, a minő neki tetszik. Le kell tenni a reményről egyelőre, hogy az antiszemitizmus zászlaját úgy juttassuk diadalra, hogy a képviselőházban nyerjünk többséget.

Nos, ha valami, hát e tapasztalat elcsüggeszthetne bennünket, ha nekünk elcsüggedni egyáltalában lehetne; ha nekünk a győzelem reményéről lemondani s a harcot abbahagyni szabadna; ha nem volna e csüggedés, e lemondás a nemzetünk veszébe való belenyugvással azonos: de mivel azzal lenne azonos, nekünk e vereségnek csak az ingert kell növelnie ereinkben a további küzdelemhez. Okuljunk a csapáson. Mérlegeljük hideg észszel az okokat, melyek sikertelenségünket, vereségünket okozták s fordítsuk hasznunkra az azokban rejlő tanúságot! Ki tudja, nem lesz-e ezen tanúság oly gazdag, oly horderejű, hogy a zsidó hatalomra épen ez leend végzetes?

Láttuk, hogy míg mi küzdöttünk alkotmányos fegyverekkel: érvekkel, igazságokkal, felvilágosítással, elleneink küzdöttek pénzzel, csalárdsággal, szuronyok kényszerével; a hol nem használt az etetés, itatás, vesztegetés, fenyegetés, preszsió, szavazó-czédulák hamisítása, törvénytelen ségek, ott használt az erőszak: ilyen fegyverekkel szemben szó és igazsággal, érvek és meggyőződéssel venni diadalt lehetetlen. Be kell látnunk, sőt természetesnek találunk, hogy vesztenünk kellett a csatában. Úgyde nézzünk csak körül, nincs-e számunkra egyéb fegyver is, mint a szó és meggyőződés fegyvere; sőt nincs-e a zsidóságon veendő diadalnak egészen más, sokkal egyszerűbb, biztosabb útja is, mint a képviselőházban való többség-nyerés?

Felelet: van más fegyver, van más út. Lássuk csak mik azok?

A zsidó hatalom pénzhatalom. A zsidóság gazdaságilag nyugózott le bennünket. A rémuralomban, melyet felettünk gyakorol-

nak, anyagi érdekek köti az egyeseket ép úgy, mint pénzügyi békó súlyosodik az állam kezeire. Ha pedig így van; lia gazdasági rajtunk a bilincs, és a nyakunkra súlyosodó járom pénzhatalom járma: mi lehet természetesebb, mint hogy a további harczot e hatalomnak saját birodalmába tegyük át s az eldöntő csatát e hatalom saját fegyvereivel, gazdasági fegyverekkel vívjuk meg. Elbuktunk a politikai actióban? Nosza cseréljünk fegyvernemet. Támadjuk meg ellenségünket saját földén, mint Rómát Hannibal.

S mi a győzelem útját illeti: behatóan gondolkozva a fölött, hogy e titáni, e világot uraló zsidó hatalomnak mi lehet a titka; mi lehet a varázs, melylyel e kultúrképtelen söpredék faj a világ legműveltebb, legnemesebb nemzeteit leigázni tudta; mi lehet az a bűverő, melylyel a termelni nem bíró parazita horda olv mérhetién kincshalmazra tudott szert tenni: hogy most gazdagsága hatalmával népeken, államokon, királyokon uralkodik; mondom nyomósán gondolkozva e fölött, arra kell rájönnünk, azon eredményre kell jutnunk, hogy e produktív munkára képtelen faj a mi saját gazdasági erőnkkel, a mi saját produktív munkaképességünk eredményeivel, saját vagyonunkkal, pénzünkkel igazott le bennünket, még pedig oly módon, hogy kezeihez ragadta szívós makacs alatomos törekvéssel a forgalmat s ezzel gazdasági életünknek teljes egészében urává lőn; mert a kié a forgalom, az fenékgig kotorászhat az egész nemzet zsebeiben, kész zsákmányát képezik annak termelők úgy, mint fogyasztók, összedughatja a kezét, nem kell dolgoznia, mégis övé lesz évről évre a nemzeti munka összes haszna, a termelők neki keresnek, és a fogyasztók neki adóznak. A gazdasági élet pedig az egész rajta épülő nemzeti életnek, kaitúrának alapja lévén: könnyen érthető a csodás hatalom, melylyel a zsidóság ma felettünk paczkázik.

Ez volt a zsidóság boldogulásának titka a világ teremtése óta mindenütt, a mely nemzetnél csak valaha e philloxerák megfordultak. Mint a hogy a kutya épen azon módon ugatott ezelőtt ezerötszáz esztendővel a római rustikus udvarán, mint ma az alföldi tanyákon: úgy a zsidóság mindenha és mindenütt ösztönszerűleg ez utat követte a nemzetek gazdasági leigázásában.

Lehet aztán akármilyen jó termés, produkálhat a nemzet akármennyit, mit ér, ha nem képes értékesíteni, ha a zsidóság minden utat elállott, a melyen át a javak a termelők kezéből a fogyasztókéiba átmehetnek, és kizsebeli egyiránt a termelőket, kik kénytelenek jó cikket potom áron vesztegetni, – sa fogyasztókat, kik kénytelenek drágán komisz hamisítvány nyal beérni s lehet-e aztán takarékoskodni a nincsből, mikor a nagy adót meg

kell fizetni, s mikor a civilizált élet számos, addig alig ösmert szükségletek-terhét is rakja ránk?

Megírja a mi elzsidósodott sajtónk úgy-e nektek hazámfiak, hogy az amerikai búza csinálja nektek a versenyt; de azt nem írja meg, hogy e versenyben ám azért veszítettünk mi, mert terményeink, borunk, búzáink hitelét a zsidó hamisító csaló kereskedelem tönkretette, és a mennyiben még egészen tönkre nem tette is, de lenyomják mesterségesen a börzéken az árakat, hogy ti, még ha Isten megáldá is munkátokat, valahogy erőre ne kapjatok, s a gazdasági zavarból ki ne menekedhesetek!

De ha így van a dolog, hogy e pénzt, melylyel a zsidók bennünket lekötöztek, nem ők keresték, nem ők teremtették munkájok által, hanem e pénzt, melylyel ők uralják a keresztény nemzeteket, e keresztény nemzetek keresték meg, s ők csak a készet szedték ki ezek zsebeiből; ha igaz, hogy minden erejük tulajdonkép a keresztény nemzetek erői, minden hatalmuk a keresztény ronnkaerők hatalma; ha a ti erőtök az, mit ők ravaszul saját szekerük elé tudtak fogni, a ti vizetek az, melyet ők álnok ügyességgel saját malmuk hajtására tudnak irányítani; és ha mindenütt a gazdasági élet hasznát úgy seprik be, hogy oda állnak a termelők és fogyasztók közé s monopolizálják ezek közt a közvetítést: akkor mi sem természetesebb, mint hogy ragadjuk ki kezeikből a forgalmat, mely uralmuk alapját, titkát, lelkét képezi, s ha ez sikerül, ezzel a varázs szét lesz törve, a zsidóság lelesz verve. Ha abban áll erejük (a minthogy abban áll), hogy a keresztény nemzetek termelő erejét saját részökre kötötték le, úgy, hogy a keresztény népek nekik keresnek, a keresztény államok az ő részökre hajtják be az adókat: szüntessük meg ez állapotot s a zsidósággal készen vagyunk, mert ők termelni ép úgy nem képesek, mint társadalom- s államalkotó képességgel nem bírnak.

De mikép legyen elérhető e nagy cél? Felelet: azon, de csakis azon az utón érhető el ez, s rázható le a zsidó járom, a mely utón elérhette e tíz milliányi termelni képtelen söpredék faj azt, hogy több száz milliányi produktióképes nemes fajokat leigázhasson, s mikép érte el ezt, mikép bírta kezeihez ragadni mindenütt a zsidóság a forgalmat, ezen kulcsát a nemzetek kincses házának? Felelet: összetartással érte el mindezt. A zsidóság, az egész világon szétszórva élő zsidóság mint egy ember tart össze egy mindnyájáért, mindnyája egyért. Mi pedig atomizálva vagyunk s a szabad verseny e társadalmi rendszerében háborút, létharczot viselünk mindnyájan mindenki ellen. íme ebben rejlik

a zsidóság sikere s a keresztény nemzetek pusztulása. Hasogasd a tölgy gerendát szilánkokra s könnyen eltörheted; ellenben kösd csomóba a hitvány venyigét s daczolni fog egy Herkules erejével is.

Világos tehát előttünk, mi a teendőnk; az út, az egyedüli út, mely kivezethet a mélységből, hova a zsidóság évszázados aknamunkája sülyesztett bennünket, szembeszökőleg áll előttünk.

Ez a bajunk, ezért nem álljuk a versenyt a zsidókkal, mert mi szétporlódva vagyunk, míg a zsidóság szoros egységes szövetségben támad; egyenkint esnek el a keresztények a zsidóság zárt rohama előtt, s mi többi keresztények segély nélkül, hidegen szemléljük véreink elesését, meg nem gondolva, hogy holnap mi lehetünk az áldozat. Győzzük le e közönyt, e csak magára gondoló önzést; egyesítsük erőinket mi is; összesítsük, szervezzük a keresztény ma széthullva levő tökehatalmát; hozzunk a ma köztünk uralkodó bellum omnium contra omnes helyébe egységes összeműködést, társulást, közös jóra egyesített, szervezett erővel való tervszerű törekvést s Izrael hatalmának napjai megszámlálva lesznek.

Íme hazafiak! előttetek az út, melyen gazdasági bajaitól szabadulhattok; csak föl kell vennetek a fegyvert, a társulást és kezetekben van a győzelem.

Nyíri Elek.

(Vége a jövő füzetben.)

Rumi kerületi elvbarátainkhoz!

A. kerületben levő *Baltavár* községe – a Stern Leopold uradalmi épületein és még 7 házon kívül, f. hó 2-án a tűz martalékává lett. Siessünk keresztény felebarátaink segítségére. Adjon kiki a mennyit tud, bármily csekélységből áll is az. E füzetek szerkesztője a baltavári tűzkárosultak részére tíz frtot küldött be főt. *Kelemen István* kerületi esperes úrhoz *Csehi-Mindszentre (posta helyben;)* küldjék be adományaitak elvtársaink is ő hozzá, a ki a kegyadományok kiosztását teljes megnyugvásunkra igazságosan fogja eszközölni a szerencsétlenségtől sújtott keresztény felebarátaink között.

Ha a rumi kerületen kívül is akadnának elvbarátaink között olyanok, a kik szinte adakozni kívánnának a baltaváriakat ért nagy szerencsétlenség enyhítésére, azokat is kérjük, kegyadományaitak közvetlenül a most nevezett ftdő esperes úrhoz beküldeni.

A „12 röpirat” szerkesztősége.

Levelezőlap.

Folyóiratunk pártolót felkérjük, szíveskedjenek oda hatni, hogy az minél szélesebb körben elterjedjen. Az új előfizetési feltételek mellett, *ha legalább hárman összeállónak*, mindegyiküknek csak 1 frt 67 krba kerül havi lapunk egész évi járatása. Aki tehát egymaga sokalja a 2 frt 50 kr előfizetési díjat, szerezzen maga mellé még legalább két társat, s ekkor csak a kedvezményes 1 frt 67 krba kerül mindegyiküknek az előfizetés. Úgy hisszük ez elég méltányos feltétel.